

УДК 338.23:330.341
JEL Classification: O3, G38

Котельбан С.В.,
аспірант кафедри економічної теорії,
менеджменту і адміністрування,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича*

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ

Постановка проблеми. Інноваційний розвиток економіки є надзвичайно складним процесом. З одного боку, це результуючий вимірник сприятливого ринкового середовища комерційної та креативної діяльності. З іншого боку, це потужний чинник прогресивних змін, обов'язковий у сучасних глобалізаційних умовах. Інноваційний розвиток спричиняється впливом науково-технічних досягнень на розвиток економіки та суспільство; від результатів науково-технічної та інноваційної діяльності значною мірою залежить оновлення основних фондів, рівень технічної оснащеності підприємств, рівень конкурентоспроможності вітчизняної продукції та економіки [7, с. 115].

Забезпечення інноваційного розвитку економіки потребує чітких регулюючих впливів. У даному контексті актуально визначити, через який механізм такий вплив можна здійснювати. Провідну роль у цьому має відігравати держава, незважаючи на посилені впливи ринкових умов. Тому питання суті і будови механізму саме державного регулювання інноваційного розвитку економіки має високе теоретико-методологічне і практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В основі досліджень та отриманих результатів даної публікації покладено матеріали таких авторів, як: В. С. Бойченко, Н. І. Верхоглядова, Б. В. Вишнівська, Д. О. Карлюк, С. В. Котельбан, Т. В. Лівовко, Ю. М. Лопатинський, С. А. Морозова, В. М. Олеснюк, А. А. Пересада, Н. М. Сиротинська, В. П. Соловійов, А. Т. Тофанчук та ін. Варто зауважити, що проблематика державного регулювання економіки та забезпечення її економічного розвитку є актуальним предметом дослідницьких пошуків українських авторів, яка, разом з тим, потребує осучаснення, зокрема, в питаннях будови механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки.

Постановка завдання. Метою публікації є розвиток теоретичних основ дослідження державного регулювання інноваційного розвитку економіки. Цілями в контексті досягнення сформульованої мети поставлено:

- розкрити понятійний апарат дослідження державного регулювання інноваційного розвитку економіки, зокрема визначити зміст інновацій та їх видів;
- дослідити особливості інноваційного розвитку економіки, сфери його забезпечення та значення інновацій для циклічності економічних змін;

* *Наук. керівник: Антохов А.А. – д-р екон. наук, доц. кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича*

– визначити будову механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки з розкриттям його мети, цілей, завдань та інструментів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення суті механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки потребує комплексного розуміння *понятійної основи*, яка об'єднує терміни інновацій, інноваційної діяльності, інноваційного процесу, інноваційного розвитку і т. д. Оскільки фокус дослідження спрямовується на інноваційний розвиток економіки, то слід розуміти зміст економіки, розвитку економіки та інших гомологічних термінів. Дані поняття мають доповнювати управлінські терміни, які розкривають зміст управління і регулювання, механізму, інструментів, методів впливу (рис. 1).

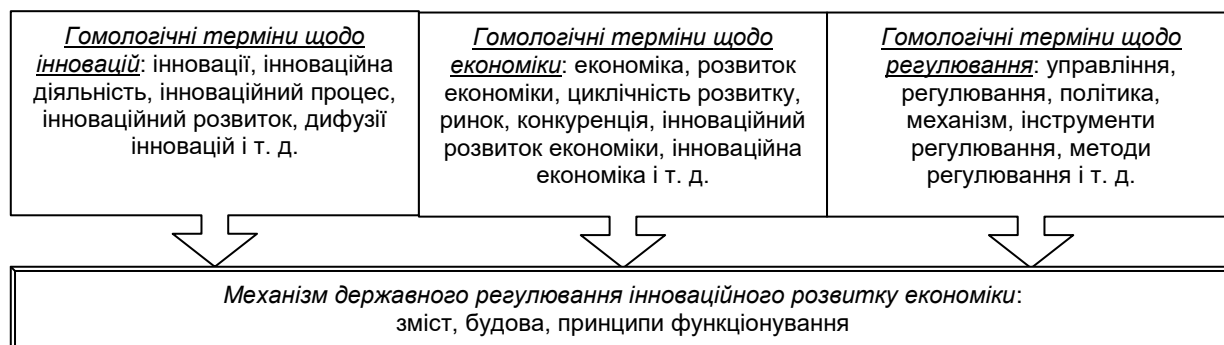

Рис. 1. Понятійна основа дослідження механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки

Джерело: побудовано автором

Поняттю інновації приділено дуже багато уваги вітчизняними і зарубіжними вченими. Її зміст, як і інноваційної діяльності, регламентовано в чинному законодавстві України [9]:

– *інновації* – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери;

– *інноваційна діяльність* – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. З поданих визначень важливо звернути увагу, що інновація підтверджує впровадження заходу та є завершальною подією, тобто її слід розглядати з погляду економічного застосування; натомість часто використовуваний термін *новації* передбачає відкриття, винаходи, нові або вдосконалені процеси, структури, методики, стандарти, результати маркетингових досліджень тощо до їх виведення на ринок [6, с. 117]. Інновація може мати етапи продукування, впровадження і поширення. Новація відображає експериментальні впровадження до її переходу в стан інновації.

Законодавство визначає основні об'єкти інновацій. Проте для більш повного їх розуміння, слід виділяти критерії їхнього розподілу. Щодо цього українські дослідники подають різні авторські позиції. Їх узагальнення дозволяє виокремити наступні види інновацій:

– *критерій об'єкта:* продукту, методу виробництва, ринку збуту, джерела сировини, організації (підхід Й. Шумпетера);

– *критерій результату:* програми і проекти, знання та інтелектуальні продукти; обладнання та процеси, інфраструктура виробництва і підприємництва; рішення (виробничого, адміністративного, комерційного та іншого характеру), сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки, продукція (товари, послуги), механізми формування споживчого ринку і збуту [9];

– *критерій змістовності:* технологічні, виробничі, економічні, торговельні, соціальні, управлінські, ринкові, маркетингові, організаційні [6, с. 119];

– *критерій новизни:* базові, поліпшувальні, псевдо- (підхід Г. Менша);

– *критерій причинності:* реактивні (реакція на нові перетворення); стратегічні (отримання конкурентних переваг) [8, с. 119];

– *критерій поширення:* одиничні, дифузні [6];

– *критерій спадковості:* заміняючі, анулюючі, новітні, ретровведення [10, с. 315];

– *критерій масштабності:* глобальні, національні, регіональні, локальні, корпоративні;

– *критерій сфери:* економічні, соціальні, екологічні, інформаційні, освітні, управлінські (політичні), в охороні здоров'я тощо.

Критерій сфери щодо видів інновацій дозволяє виокремити *інновації в економіці*. Це дуже важливий вид інновацій, який стосується різних явищ і процесів розвитку економіки.

Інновації в економіці слід розглядати через призму забезпечення її розвитку. Терміном, який відображає таку синергію, є інноваційний розвиток економіки. У загальному сенсі *розвиток* передбачає якісну та (або) кількісну зміну суті, якостей, властивостей явища, предмета або об'єкта, в результаті чого виникає більш ідеальне, сучасне, нове, удосконалене, прогресивніше явище, предмет або об'єкт [1, с. 128].

Інноваційний розвиток – це цільова, зумовлена зовнішніми впливами зміна змісту, структури, властивостей, функцій, принципів дії об'єкта (системи) з його переходом у новий, як правило, більш прогресивний стан на тривалий період часу в результаті впровадження інновацій.

У наукових дослідженнях автори часто розглядають інноваційний розвиток в економіці, хоча даний термін за своїм змістом є більш широким. Для прикладу, А. Тофанчук і М. Колесник визначають інноваційний розвиток як процес структурного вдосконалення національної економіки, що досягається переважно за рахунок практичного використання нових знань для зростання обсягів суспільного виробництва, підвищення якості суспільного продукту, зміцнення національної конкурентоспроможності та прискорення соціального прогресу в суспільстві [11, с. 62]. Також поширеними є трактування інноваційного розвитку на рівні підприємств: інноваційний розвиток – це складний процес прикладного характеру створення і впровадження інновацій з метою якісних змін об'єкта управління та отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного чи іншого виду ефекту, який пов'язаний з необхідною умовою виживання і розвитку підприємств у довгостроковій перспективі [5].

Орієнтуючись на критерій сфери щодо виокремлення видів інновацій, можна дійти висновку, що інноваційний розвиток може відбуватись в економічних, соціальних, екологічних, інформаційних, освітніх, управлінських (політичних), валеологічних та інших системах, для яких притаманні властивості і потреби прогресивних змін.

У більшості досліджень щодо інноваційного розвитку економіки акцентується увага на важливості практичного застосування даної моделі. Поширеними є твердження, що інноваційний тип економічного розвитку дедалі більше стає тим фундаментом, що визначає економічну міць країни та її перспективи на світовому ринку [3, с. 188].

Зміст інноваційного розвитку економіки українські науковці-економісти формулюють, виходячи з його здатності забезпечувати конкурентостійкість соціально-економічної системи за рахунок кількісних та якісних перетворень на основі розробки і реалізації інновацій [2, с. 47]. Враховуючи такі визначення, *інноваційний розвиток економіки* пропонуємо розглядати як цільову, зумовлену зовнішніми впливами зміну економічної системи в цілому чи окремих її елементів (учасників, сегментів ринку та їх взаємодії, продукту, способів використання ресурсів) з переходом у новий конкурентний стан на тривалий період часу в результаті впровадження інновацій.

Інноваційний розвиток економіки забезпечує її циклічність, у тому числі зі зміною (вдосконаленням) моделі використання ресурсів (домінування природно-ресурсних, виробничих, технологічних, людських, інформаційних ресурсів та особливостей їх поєднання), виникненням нового технологічного укладу. В економічній теорії у зв'язку з цим розвинуто теорію циклів, де різні автори інтерпретують своє бачення їх причин та ролі в них інновацій (табл. 1).

Таблиця 1

Інновації і циклічність розвитку економіки у різних теоретичних обґрунтуваннях

№ з/п	Автор: загальна характеристика циклу	Тривалість циклів, кількість фаз	Значення інновацій
1	Кондратьєв Н.Д.: Розвиток науково-технічного прогресу та зміна в структурі капіталу	40-60 років, 2 фази	Вплив на прогресивні зміни науково-технічного характеру, базовий індикатор таких змін
2	Кузнець С.: Зміни в структурі виробництва	15-25 років	Визначення технологічності та привабливості виробництва в контексті залучення ресурсів
3	Жугляр К.: Вплив зміни ВВП, інфляції, зайнятості та інвестицій	7-12 років	Вплив на показники економічної діяльності та інвестиційної привабливості
4	Шумпетер Й.А.: В основу покладені принципи технологічного детермінізму, ринковий дисбаланс, що виникає під впливом нововведень та інновацій	11 років, 4 фази	Безпосередній вплив на технологічність як індикатор ринкових позицій (конкурентних переваг)
5	Гобсон Дж.А.: Зміни об'ємів виробництва	-	Вплив на обсяги виробництва через оптимізацію ресурсних витрат, автоматизацію чи роботизацію виробництва
6	Хансен Е.: Технічний прогрес. Інновації. Зміна обсягів інвестицій в основний капітал	-	Безпосередній вплив та прямий індикатор змінності циклів

Джерело: побудовано автором на основі [6]

Інноваційний розвиток економіки, як правило, розглядається в контексті продукування, впровадження і поширення інновацій на рівні галузей, ринків, підприємств та у бізнес-середовищі, щодо продукції і використання людських ресурсів (зайнятості, трудового потенціалу). При цьому інноваційний розвиток економіки може забезпечуватись на різних просторових рівнях, починаючи з локального, тобто на рівні окремої територіальної громади, і завершуючи глобальною економікою (рис. 2).

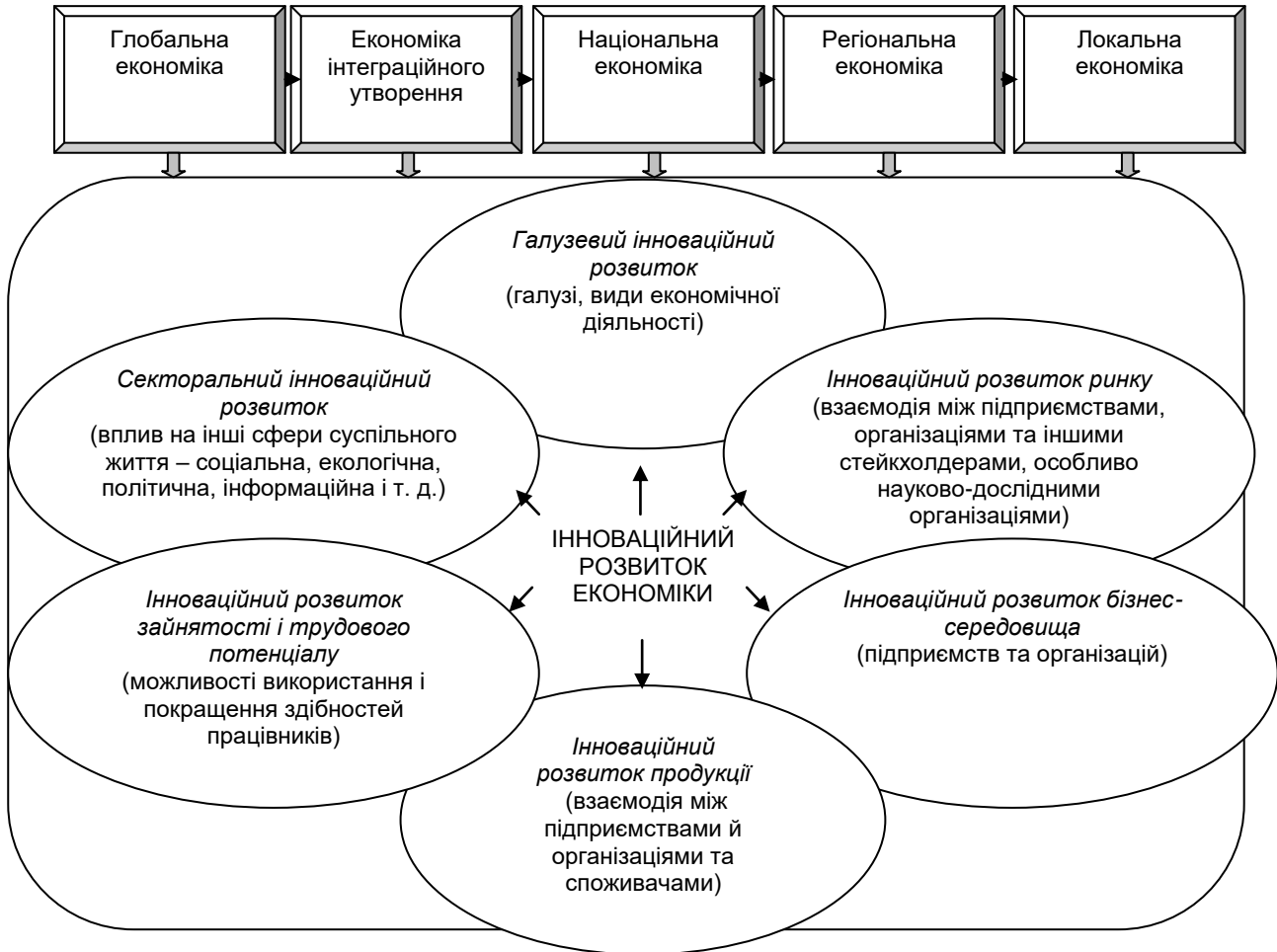

Рис. 2. Сфери забезпечення інноваційного розвитку економіки

Джерело: побудовано автором

Розуміння змісту інноваційного розвитку економіки та сфер його забезпечення дозволяє перейти до обґрунтувань необхідності державного регулювання даних процесів. Важливим є використання терміну саме державного регулювання, а не управління, що враховує дію ринкових механізмів.

Питання державного регулювання інноваційного розвитку економіки потребує постійних наукових досліджень з урахуванням викликів сьогодення. У публікаціях українських авторів висвітлюються окремі аспекти регулюючого впливу на інноваційний розвиток економіки з вивченням практик більш розвинутих держав. Узагальнення таких напрацювань дозволяє виокремити інструменти державного регулювання інноваційного розвитку економіки. Розгляд їх застосування у методології наукового дослідження потребує побудови відповідного механізму. Механізм державного регулювання інноваційного розвитку економіки – це цілісна система, яка відображає способи застосування інструментів регулюючого впливу на сфери інноваційного розвитку (див. рис. 2) на основі функціонуючих органів державної влади та їх взаємодій з недержавним сектором через інноваційну інфраструктуру. Ефективне функціонування такого механізму має бути спрямованим на досягнення мети. На наш погляд, такою метою є становлення інноваційної економіки, що забезпечує високий рівень добробуту населення та конкурентоспроможність країни в глобальному просторі.

На рис. 3 відображено будову механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки. Основна його змістовна частина проявляється в описі системи регулюючих інструментів. Їх окреме та комбінаторне застосування залежить від цілей регулювання інноваційного розвитку. У наукових працях автори часто виділяють найбільш пріоритетні з них. Зокрема, багато обґрунтувань, з чим слід погодитись, щодо вагомості впливу прямого державного фінансування (в першу чергу

шляхом виділення грантів, кредитів, субсидій тощо), створення інфраструктури для інноваційної діяльності, податкових стимулів, спеціальних схем підтримки ризикового фінансування, надання державних гарантій [4, с. 16].

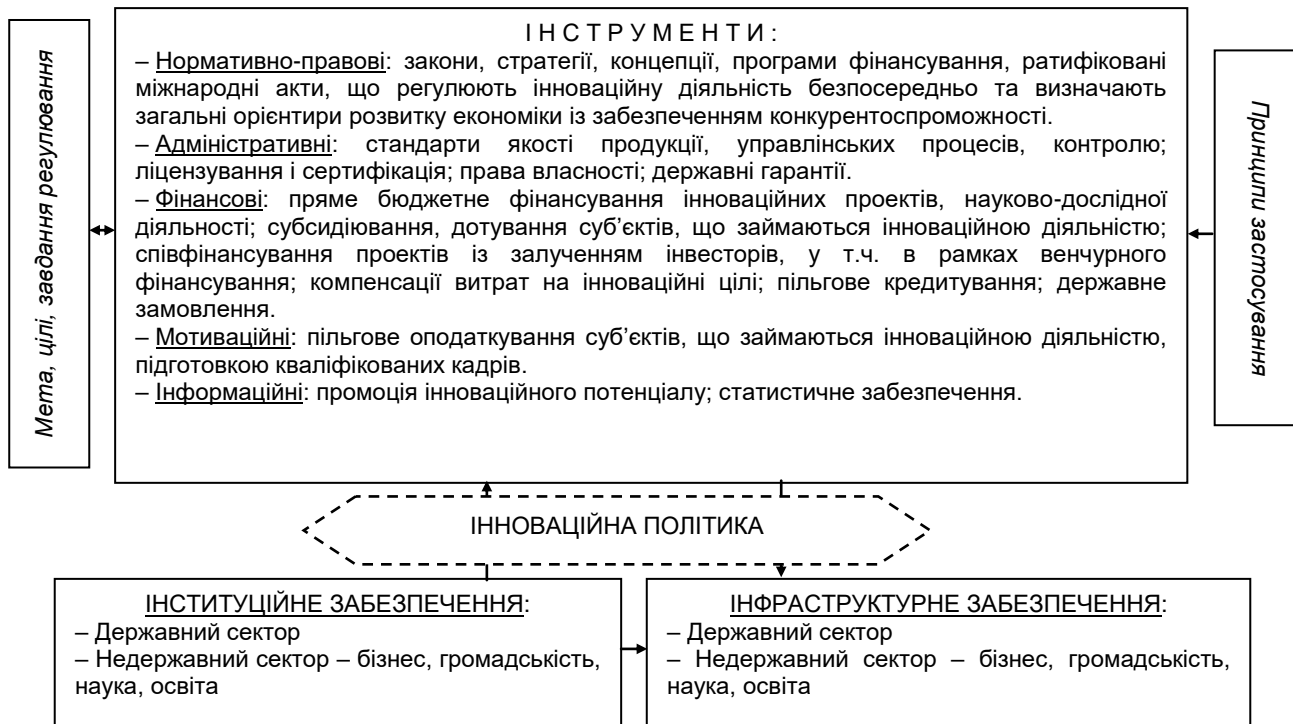

Рис. 3. Механізм державного регулювання інноваційного розвитку економіки

Джерело: побудовано автором

Функціональність механізму має бути орієнтована на конкретні цілі. Вони можуть передбачати різні підходи до досягнення мети. Нижче подано найбільш вагомі з них, які охоплюють широке коло завдань державного регулювання інноваційного розвитку економіки. Кожне завдання – це фактично окремий напрям регулюючого впливу, що потребує добору специфічного інструментарію:

– **Ціль № 1:** Домінування в структурі економіки наукомістких видів економічної діяльності:

1.1. Цільова підтримка (пільги, дотації) нових сфер господарювання;

1.2. Підтримка достатньої наукомісткості структури зовнішньоторговельної політики;

– **Ціль № 2:** Становлення креативного класу, в тому числі підприємців з типом поведінки інноваторів:

2.1. Цільова підтримка (пільги, дотації) нових суб'єктів господарювання та осіб з високим креативним потенціалом;

2.2. Стимулювання науково-освітнього середовища з розвитком інноваційної складової діяльності;

2.3. Цільова підтримка інституційних форм інноваційного типу – кластерів, бізнес-інкубаторів, технопарків і т. д.;

2.4. Мотивація суб'єктів бізнесу залучення персоналу до різних форм креативної діяльності;

– **Ціль № 3:** Висока якість та інноваційність національної продукції:

3.1. Регламентація і контроль дотримання високих стандартів якості продукції, технологічних процесів;

3.2. Відповідальність за порушення стандартів якості;

– **Ціль № 4:** Забезпечення обміну інформації, дифузії інновацій:

4.1. Захист прав інтелектуальної власності;

4.2. Підтримка практичного використання нових знань (ідей, рішень);

4.3. Підтримка різних форм співпраці, в т. ч. міждержавної, з участю у різних проектах, грантах і

т. д.

Наведені завдання мають конкретну дію. Окрім того, механізм державного регулювання інноваційного розвитку має орієнтуватись на виконання наступних завдань загальної дії:

– формування попиту на інноваційний продукт;

– формування сприятливого інноваційного клімату для залучення фінансових і технологічних інвестицій;

- цільова підтримка інноваційного підприємництва;
- розвиток інноваційної інфраструктури;
- стимулювання широкого впровадження інноваційних технологій у різних сферах підприємництва в умовах добросовісної конкуренції.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, роль держави у забезпеченні інноваційного розвитку економіки залишається провідною. В умовах періодичних політичних криз та макроекономічної нестабільності регулюючі впливи держави набувають несистемних та неефективних ознак з обмеженим бюджетним фінансуванням. У результаті економіка країни втрачає конкурентні позиції в динамічно прогресуючому глобальному просторі. Особливо це нині актуально для України. При існуючій ситуації необхідно посилювати інституційні позиції недержавних структур, зокрема суб'єктів малого і середнього бізнесу, представників ІТ галузей, які формують попит на інноваційну продукцію. Розвиток новітніх форм інноваційної кооперації за галузевими інтересами дозволить мобілізувати інтелектуальний потенціал населення та утвердити креативний клас у соціальній структурі українського суспільства.

Бібліографічний список

1. Бойченко В.С. Сутність регіонального інноваційного розвитку. *Вісник Сумського державного університету. Сер.: Економіка*. 2011. № 4. С. 127-132.
2. Верхоглядова Н.І., Радамовська І.В. Забезпечення конкурентостійкості соціально-економічних систем на основі інформаційно-знаннєвої парадигми інноваційного розвитку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*: електронне наукове фахове видання. 2016. Випуск 3. URL: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/3_2016/10.pdf (дата звернення: 08.08.2018).
3. Вишнівська Б.В. Інноваційний розвиток України. *Науковий вісник НУБіП України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2016. Вип. 244. С. 183-191.
4. Інноваційна політика: європейський досвід та рекомендації для України / Г. Авігдор, В. Архангельський, Е. Бойто та ін. Київ: Фенікс, 2015. 76 с.
5. Карлюк Д.О. Удосконалення управління інноваційним розвитком підприємств льнопереробної галузі: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01. Київ, 2006. 23 с.
6. Лівашко Т.В., Дворніченко Д.С. Інновації та інноваційна політика підприємства: принципи формування та механізми реалізації. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. № 6. С. 116-124.
7. Олеснюк В.М. Інноваційний розвиток як складова економічної безпеки держави. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?...2.. (дата звернення: 09.08.2018).
8. Пригожин А.И. Нововведения: стимулы и препятствия: (социальные проблемы инноватики). Москва: Политиздат, 1989. 271 с.
9. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 року № 40-IV / Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 09.08.2018).
10. Сиротинська Н.М. Види інновацій підприємств промисловості. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*: збірник наукових праць / відпов. ред. О.Є. Кузьмін. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. С. 314-319.
11. Тофанчук А.Т., Колесник М.В. Соціально-економічні особливості інноваційного процесу. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*: зб. наук. праць (економічні науки). Київ: НАУ, 2010. Вип. 26. С. 61-68.

References

- 1.Boichenko, V.S. (2011), "The essence of regional innovation development", *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomika*, no. 4, pp. 127-132.
- 2.Verkhohliadova, N.I. and Radamovska, I.V. (2016), "Ensuring the competitiveness of socio-economic systems on the basis of the information-knowledge paradigm of innovation development", *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*: elektronne naukove fakhove vydannia, Issue 3, available at: http://easterneurope-ebm.in.ua/journal/3_2016/10.pdf (access date August 08, 2018).
- 3.Vyshnivska, B.V. (2016), "Innovative development of Ukraine", *Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy. Serii: Ekonomika, ahraryni menedzhment, biznes*, Iss. 244, pp. 183-191.
- 4.Avihdor, H., Arkhahelskyi, V., Boito, E. et al. (2015), *Innovatsiina polityka: yevropeyskyi dosvid ta rekomendatsii dlia Ukrainy* [Innovation policy: European experience and recommendations for Ukraine], Feniks, Kyiv, Ukraine, 76 p.
- 5.Karliuk, D.O. (2006), "Improved management of innovative development of enterprises in the flax processing industry", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.06.01, Kyiv, Ukraine, 23 p.
- 6.Livoshko, T.V. and Dvornichenko, D.S. (2014), "Innovation and innovation policy of the enterprise: principles of formation and mechanisms of realization", *Ekonomichnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, no. 6, pp. 116-124.
- 7.Olesniuk, V.M. "Innovative development as a component of economic security of the state", available

at: irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?...2.. (access date August 09, 2018).

8. Prigozhin, A.I. (1989), *Novovvedeniia: stimulyi prepiatstviia: (sotsialny eproblemy innovatiki)* [Innovations: incentives and obstacles: (social problems of innovation)], Politizdat, Moscow, Russia, 271 p.

9. Verkhovna Rada Ukrainy (2002), *Pro innovatsiinu diialnist* [About innovation activity], Zakon Ukrainy dated 04.07.2002 no. 40-IV, available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (access date August 09, 2018).

10. Syrotynska, N.M. "Types of innovations in industrial enterprises", *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku: zbirnyk naukovykh prats* [Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems: a collection of scientific works], Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, Lviv, Ukraine, pp. 314-319.

11. Tofanchuk, A.T. and Kolesnyk, M.V. (2010), "Socio-economic features of the innovation process", *Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury: zb. nauk. prats (ekonomichni nauky)*, NAU, Kyiv, Ukraine, Iss. 26, pp. 61-68.

Котельбан С.В. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета. Розвиток теоретичних основ дослідження державного регулювання інноваційного розвитку економіки.

Методика дослідження. В процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, за допомогою методів узагальнення та морфологічного аналізу розкрито понятійний апарат дослідження державного регулювання інноваційного розвитку економіки. Із застосуванням графічного та табличного методів наочно представлено результати дослідження. З використанням абстрактно-логічного методу сформульовано висновки та пропозиції.

Результати. Систематизовано понятійний апарат дослідження державного регулювання інноваційного розвитку економіки, зокрема визначено зміст інновацій та їх видів. Досліджено особливості інноваційного розвитку економіки, сфер його забезпечення та значення інновацій для циклічності економічних змін. Визначено будову механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки з розкриттям його мети, цілей, завдань та інструментів. Обґрунтовано, що роль держави у забезпеченні інноваційного розвитку економіки залишається провідною. Встановлено, що в умовах періодичних політичних криз та макроекономічної нестабільності регулюючі впливи держави набувають несистемних та неефективних ознак з обмеженим бюджетним фінансуванням, в результаті чого економіка країни втрачає конкурентні позиції в динамічно прогресуючому глобальному просторі. Доведено, що при існуючій ситуації в Україні необхідно посилювати інституційні позиції недержавних структур, зокрема суб'єктів малого і середнього бізнесу, представників ІТ-галузей, які формують попит на інноваційну продукцію.

Наукова новизна. Дістало подальшого розвитку дослідження механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки, зокрема сфер забезпечення інноваційного розвитку економіки та складових механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки.

Практична значущість. Результати проведеного дослідження можуть бути використані для вдосконалення механізму державного регулювання інноваційного розвитку економіки, оскільки розвиток новітніх форм інноваційної кооперації за галузевими інтересами дозволить мобілізувати інтелектуальний потенціал населення та утвердити креативний клас у соціальній структурі українського суспільства.

Ключові слова: інновація, інноваційний розвиток економіки, інноваційна діяльність, державне регулювання інноваційного розвитку, механізм.

Kotelban S.V. MECHANISM OF PUBLIC REGULATION OF ECONOMIC INNOVATIVE DEVELOPMENT: THEORETICAL BASIS OF RESEARCH

Purpose. The aim of the article is the development of theoretical bases of the state regulation of innovation development of the economy.

Methodology of research. In the process of research, general scientific and special methods were used. In particular, the conceptual apparatus of the research of state regulation of innovative development of the economy is opened with the help of methods of generalization and morphological analysis. The results of the study are clearly presented using graphic and tabular methods. Using the abstract and logical method, conclusions and suggestions are formulated.

Findings. The conceptual apparatus of the research of state regulation of innovation development of the economy is systematized, in particular the content of innovations and their types, is determined. The peculiarities of innovation development of the economy, its areas of provision and the importance of innovations for the cyclical nature of economic changes are explored. The structure of the mechanism of state regulation of innovation development of the economy with the disclosure of its purpose, goals, tasks and tools is determined.

It is substantiated that the role of the state in providing innovative development of the economy remains the leading one. It is established that in the conditions of periodic political crises and macroeconomic instability, the regulatory influences of the state acquire non-systemic and ineffective features with limited budget financing, resulting in a country's economy losing competitive positions in a dynamically progressive global space. It is proved that it is necessary to strengthen the institutional positions of non-state structures under the current situation in Ukraine, in particular, small and medium-sized businesses, representatives of IT industries that form the demand for innovative products.

Originality. The further development of the study of the mechanism of state regulation of innovation development of the economy, in particular, the areas of innovation development of the economy and the mechanisms of state

regulation of innovation development of the economy has been further developed.

Practical value. The results of the conducted research can be used to improve the mechanism of state regulation of innovation development of the economy, since the development of the latest forms of innovation cooperation according to sectoral interests will allow mobilizing the intellectual potential of the population and establishing a creative class in the social structure of Ukrainian society.

Key words: innovation, innovative development of the economy, innovation activity, state regulation of innovation development, mechanism.

Котельбан С.В. МЕХАНИЗМ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ: ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ОСНОВА ИССЛЕДОВАНИЯ

Цель. Развитие теоретических основ исследования государственного регулирования инновационного развития экономики.

Методика исследования. В процессе исследования использованы общенаучные и специальные методы. В частности, с помощью методов обобщения и морфологического анализа раскрыто понятийный аппарат исследования государственного регулирования инновационного развития экономики. С применением графического и табличного методов наглядно представлены результаты исследования. С использованием абстрактно-логического метода сформулированы выводы и предложения.

Результаты. Систематизирован понятийный аппарат исследования государственного регулирования инновационного развития экономики, в частности определено содержание инноваций и их видов. Исследованы особенности инновационного развития экономики, сфер его обеспечения и значение инноваций для цикличности экономических изменений. Определено строение механизма государственного регулирования инновационного развития экономики с раскрытием его цели, целей, задач и инструментов. Обосновано, что роль государства в обеспечении инновационного развития экономики остается ведущей. Установлено, что в условиях периодических политических кризисов и макроэкономической нестабильности регулирующие воздействия государства приобретают несистемных и неэффективных признаков с ограниченным бюджетным финансированием, в результате чего экономика страны теряет конкурентные позиции в динамично прогрессирующем глобальном пространстве. Доказано, что при существующей ситуации в Украине необходимо усиливать институциональные позиции негосударственных структур, в частности субъектов малого и среднего бизнеса, представителей IT-отрасли, которые формируют спрос на инновационную продукцию.

Научная новизна. Получило дальнейшее развитие исследование механизма государственного регулирования инновационного развития экономики, в частности сфер обеспечения инновационного развития экономики и составляющих механизма государственного регулирования инновационного развития экономики.

Практическая значимость. Результаты проведенного исследования могут быть использованы для совершенствования механизма государственного регулирования инновационного развития экономики, поскольку развитие новых форм инновационной кооперации по отраслевым интересам позволит мобилизовать интеллектуальный потенциал населения и утвердить креативный класс в социальной структуре украинского общества.

Ключевые слова: инновация, инновационное развитие экономики, инновационная деятельность, государственное регулирование инновационного развития, механизм.